U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho a Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyň: **a) A. H. A.**, **b) S. M. A.**, zastoupeny advokátkou JUDr. Štěpánkou Mikovou, 28. října 1001/3, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 1. 2024, čj. OAM-1675/DS-D03-D09-2023 a OAM-1676/DS-D03-D04-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2024, čj. 48 Az 2/2024-68,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni žalobkyň JUDr. Štěpánce Mikové, advokátce, **se určuje** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši **6 365 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně byly dne 6. 12. 2023 zadrženy ve skupině cizinců eritrejské národnosti, kteří se nacházeli v nákladovém prostoru rumunského kamionu. Žalobkyně při podání vysvětlení shodně uvedly, že v předškolním věku odešly z Eritreje do Etiopie. Dne 9. 10. 2023 jely autem do Súdánu a dále přes Saharu asi do Libye a poté lodí. V jednom státě je chytila policie, vzala jim otisky prstů a druhý den je propustila. Poté za pomoci převaděče nasedly do nákladního vozidla, v němž ji pak zajistila policie. Cílem jejich cesty je Německo, kde chtějí pracovat a studovat. Uvedly, že v jiné evropské zemi o azyl nežádaly. Ohledně žádosti v Rumunsku sdělily, že jim vzali otisky prstů a podepsaly nějaké dokumenty, ale o azyl nežádaly. Na dotaz, zda důvodem odchodu z Rumunska bylo nelidské či ponižující zacházení ze strany rumunských orgánů nebo špatné podmínky v tamním azylovém středisku, odpověděly, že to ani ne, hned druhý den je pustili. Zůstat tam ale nechtěly, protože chtějí do Německa. Zpět do Rumunska nechtějí a neví, že jsou tam vedeny jako žadatelky o azyl. K důvodům odchodu z Eritreje obě uvedly, že byly děti a nepamatují si to. V ČR zůstat nechtějí chtějí do Německa.

[2] Ministerstvo podle § 11 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, rozhodlo, že státem příslušným k přijetí žalobkyň zpět podle čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení

členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“), je Rumunsko.

[3] Žalobkyně se proti rozhodnutí ministerstva bránily žalobami, ty ale krajský soud zamítl.

[4] Žalobkyně (nyní *stěžovatelky*) napadly rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítly, že krajský soud použil na jejich případ nepřiléhavou judikaturu. Stěžovatelky nepopírají, že jim byly v Rumunsku odebrány otisku prstů, ani to, že podepsaly nějaké listiny. Zdůrazňují však, že listiny jim nebyly přeloženy. Pokud mezi nimi byly žádosti o azyl, pak je nepodepsaly ze své vůle. Tento fakt považují stěžovatelky za „kvalifikovanou“ skutečnost ve smyslu rozsudku NSS ze dne 23. 11. 2023, čj. 7 Azs 228/2023-25. Stěžovatelky dodávají, že skutečnost, že byly nuceny bez tlumočníka podepsat žádost o azyl, svědčí o nedodržování základních práv v Rumunsku. V Rumunsku nikdy žádost o azyl podat nechtěly. Stěžovatelky nesouhlasí ani s hodnocením podkladů krajským soudem. Stěžovatelky jsou toho názoru, že je povinností správního orgánu prokázat, že v Rumunsku jsou dodržovány standardy azylového řízení. Odkaz na zprávu vypracovanou ministerstvem nepovažují za důkaz, ale pouze za tvrzení ministerstva. Krajský soud tak svá tvrzení o tom, že v Rumunsku stěžovatelkám v tamních ubytovacích zařízeních nehrozí nelidské a ponižující zacházení, neučinil na základě důkazů, ale pouze na základě zprávy ministerstva. Stěžovatelky také namítly, že krajský soud nedostatečně posoudil jejich námitku týkající se nevyužití diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III. Krajský soud poukazoval na nepatrnou odlišnost jednotlivých jazykových nařízení a dovodil, že čl. 17 se uplatní pouze v případě, že cizinec požádá v členském státě, který vede dublinské řízení, o mezinárodní ochranu. To sice stěžovatelky neudělaly, ale ani tak učinit nemohly, protože by tato žádost byla nepřípustná. Tvrzené problémy při podání žádosti o mezinárodní ochranu v Rumunsku přitom podle žalobkyň jsou skutečností, pro kterou by se mělo použít diskrečního oprávnění.

[5] K přijatelnosti kasační stížnosti žalobkyně uvedly, že otázkou, která podstatně přesahuje jejich zájmy, je to, jak se stavět k aplikaci nařízení Dublin III, pokud jsou zde důvodné pochyby o tom, zda žadatel o azyl věděl, že žádost podal. Další otázkou přesahující zájmy stěžovatelek je, zda mohou interní zprávy ministerstva být samy o sobě důkazem.

[6] Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně zamítl.

[7] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/202-28, body 11–12).

[8] Kasační stížnost **je nepřijatelná.** NSS neshledal žádné pochybení krajského soudu, které by v této věci založilo přijatelnost kasační stížnosti. Stěžovatelkami uvedené důvody přijatelnosti neobstojí, jelikož uvedené otázky jsou již judikatorně vyřešeny.

[9] Podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III platí, že „*není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systémovým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát*“.

[10] Systémové nedostatky podle citovaného ustanovení tedy mohou být překážkou přemístění cizince. K povaze těchto nedostatků je však třeba uvést, že musejí dosahovat takové intenzity, aby hrozilo riziko porušení čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie. Ten stanoví, že „*nikdo nesmí být mučen nebo podroben nelidskému či ponižujícímu trestu anebo zacházení*“. Jak přitom vyplývá z rozsudku NSS ze dne 11. 9. 2018, čj. 1 Azs 96/2017-87: „*Deklarace systémových nedostatků ve vztahu k určitému členskému státu Evropské unie může připadat v úvahu pouze tam, kde je z okolností nutně známých zjišťujícímu orgánu jednoznačné, že dotyčný cizinec nemůže být v souladu s cíli nařízení Dublin III zajištěn za účelem předání do tohoto členského státu, protože takové předání by bylo v rozporu s lidskoprávními standardy sdílenými všemi členskými státy Evropské unie.*“

[11] Z nařízení neplyne žádná povinnosti zkoumat podmínky, za jakých člověk požádal o mezinárodní ochranu. Proto ani ministerstvo pro účely vedení řízení podle nařízení Dublin III nebylo povinno blíže se zabývat tvrzením stěžovatelek, že v Rumunsku při podání žádosti neměly k dispozici tlumočníka. Pro možnost postupovat podle tohoto nařízení zcela postačovalo, že byla nalezena shoda v systému Eurodac a bylo tedy nepochybné, že stěžovatelky v Rumunsku žádost o mezinárodní ochranu podaly. K tomu lze, podobně jako to učinil i krajský soud, odkázat na rozsudek NSS ze dne 23. 11. 2023, čj. 7 Azs 228/2023-25, dle kterého shoda otisků prstů zjištěná ze systému Eurodac po porovnání otisků prstů žadatele s otisky prstů sejmutými podle čl. 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013 dostatečně prokazuje, zda již žadatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě, pokud ovšem není tento důkaz vyvrácen.

[12] Případné nedostatky azylového řízení pak mohou mít relevanci jen výjimečně, pokud jde o zmiňované závažné systémové nedostatky. Rumunsko nelze však považovat za stát, jehož azylový systém by trpěl systémovými nedostatky. Judikatura zaujímá tento závěr nejpozději od roku 2018, z poslední doby např. rozsudek NSS ze dne 21. 7. 2021, čj. 10 Azs 42/2021-40.

[13] Stěžovatelky ohledně systémových nedostatků azylového systému v Rumunsku žádné konkrétní námitky nevznesly, a NSS se tak od svých dřívějších závěrů nemá důvod odchýlit. Stěžovatelkám nelze přisvědčit ani v tom, že by ministerstvo vycházelo jen ze svých tvrzení, a nikoliv objektivních podkladů. Ministerstvo vycházelo ze zprávy Informace OAMP: Rumunsko ze dne 14. 6. 2023, tj. ze zprávy vydané na základě relevantních a objektivních informací pocházejících z důvěryhodných zdrojů, jimiž jsou bezpochyby Asylum Information Database, Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu či Ministerstvo zahraničních věcí USA. Tyto podklady pro posouzení možných systémových nedostatků azylového systému jsou zpravidla považovány za dostatečné (viz usnesení NSS ze dne

30. 4. 2024, čj. 5 Azs 40/2024-46). Ačkoliv stěžovatelky uvádějí, že mají vážné obavy z návratu do Rumunska s ohledem na nepříznivou situaci v tamních azylových zařízeních, důvod k těmto obavám blíže nekonkretizují. NSS konstatuje, že z uvedené zprávy nevyplývá, že by v důsledku nedostatků azylových zařízení hrozilo žadatelům o mezinárodní ochranu nelidské či ponižující zacházení. Zcela obecné výhrady stěžovatelek proti skutkovým závěrům ministerstva nejsou s to tyto závěry zpochybnit.

[14] Stěžovatelky dále namítly, že žalovaný měl využít diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, podle něhož „*odchylně od čl. 3 odst. 1* [podle tohoto ustanovení se stát příslušný pro projednání žádosti o mezinárodní ochranu určuje podle v nařízení uvedených kritérií] *se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný* “. Podle bodu 17 odůvodnění nařízení lze diskreční oprávnění využít zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny.

[15] Rolí soudu při přezkumu správního uvážení je jen ověřit, zda při jeho použití byly překročeny zákonné meze nebo zda bylo zneužito (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), naopak nahradit správní uvážení soud nemůže (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 A 139/2002-46, č. 416/2004 Sb. NSS). V nyní posuzované věci krajský soud postupoval v souladu s uvedenými judikaturními závěry a při přezkumu správního uvážení žalovaného se omezil na ověření, že žalovaný nepřekročil zákonné meze správního uvážení ani jej nezneužil. NSS souhlasí s krajským soudem, že závěr ministerstva o nevyužití diskrečního oprávnění je sice stručný, ale zcela podložený obsahem správního spisu. Ani stěžovatelky ostatně žádný relevantní důvod, pro který by ministerstvo mělo přistoupit k využití diskrečního oprávnění, neuvedly. Tímto důvodem nemůže být tvrzená absence tlumočníka při podání žádosti o mezinárodní ochranu.

[16] NSS v této věci nepovažuje za nezbytné zodpovědět otázku, zda ministerstvo má povinnost zabývat se možnými důvody pro postup podle čl. 17 nařízení Dublin III, i v případě, že je dublinské řízení zahajováno *ex offo*, a nikoli po podání žádosti. Podstatné je, že v případě stěžovatelek žádná okolnost, která by eventuálně měla vést k povinnosti ministerstva zvažovat diskreční oprávnění, nenastala. Z judikatury přitom plyne, že úvahu o případné (ne)aplikaci čl. 17 musí rozhodnutí ministerstva obsahovat, pouze pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2017, čj. 2 Azs 222/2016-24).

[17] Krajský soud se tedy nedopustil žádného zásadního právního pochybení, a NSS proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51 až 53). Stěžovatelky úspěch neměly, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Ministerstvu žádné náklady nevznikly (§ 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s.).

[18] Usneseními krajského soudu ze dne 31. 1. 2024 a 1. 2. 2024 byla stěžovatelkám ustanovena zástupkyně z řad advokátů (JUDr. Štěpánka Miková). Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí advokátovi, který byl stěžovateli ustanoven soudem, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Advokátka provedla v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby, kterým je sepsání kasační stížnosti, tj. písemné podání soudu ve věci

pokračování

samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za provedený úkon právní služby advokátovi náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Advokátka současně zastupovala 2 osoby, a proto jí podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu náleží mimosmluvní odměna snížená o 20 %. Za jeden úkon právní služby a za dvě zastupované osoby tedy advokátce náleží odměna ve výši 5 260 Kč a dále částka odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy po zaokrouhlení 6 365 Kč. Tuto částku NSS vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

[19] Na závěr NSS podotýká, že samostatně nerozhodoval o návrhu stěžovatelek na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku rozhodl bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí (viz rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2003, čj. 2 Azs 3/2003-44, č. 173/2004 Sb. NSS).

Poučení: Proti tomuto usnesení **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 23. května 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu